

kronikk

Skriv til Dagbladet,
Kulturredaksjonen,
Pb 1184 Sentrum
0107 OsloFaks 22 31 05 00
E-postadresse:
Kronikk@dagbladet.no

David Irving har negli-
sjert og tolket bort det
enorme materialet som
finnes om utryddelses-
leirene. Den som hevder
at Irving på basis av dis-
se meritter er kvalifisert
til å bli karakterisert som
en av de fremste kilde-
kritikere innen nasjonal-
socialismens historie,
har et sterkt nedsatt his-
toriefaglig gangsyn.

Tåkelegging og kildekritikk

Odd-Bjørn Fure

historiker

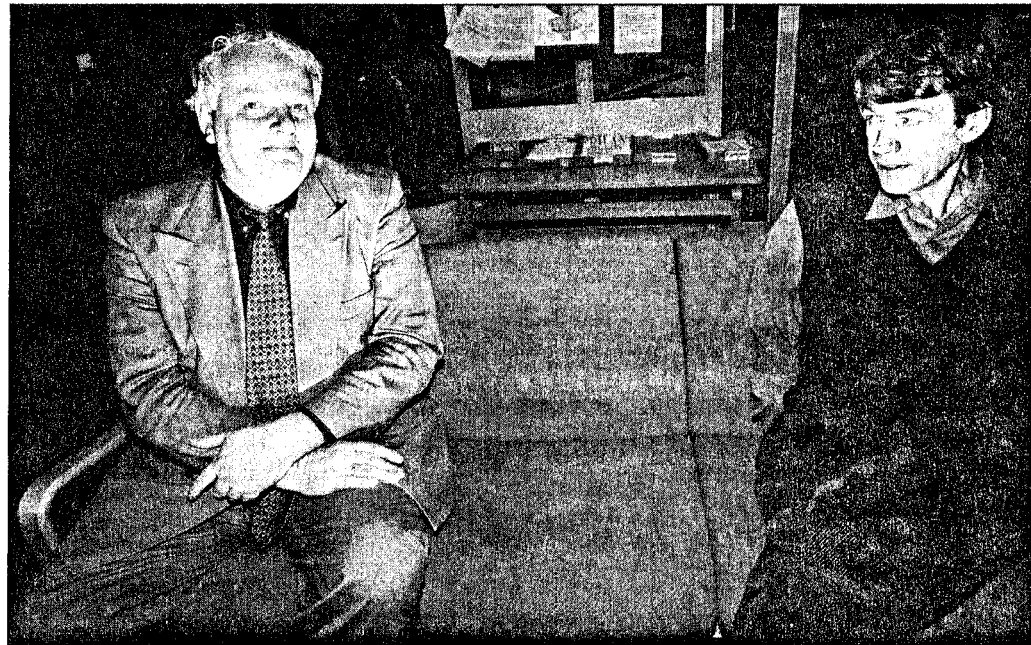
I en kronikk 27. februar 1997 forsøker Hans Fredrik Dahl å tilbakevise de oppfatninger som jeg har gjort gjeldende i pamfletten «Kampen mot glemnelsen». Metodene er velkjente. De består i å tåkelegge motstanderens hovedargument og å legge inn en serie avledende fektninger.

I spørsmålet om vurderingen av David Irving drøftet jeg følgende påstander fra Dahl: «David Irving benekter de nazistiske utryddelsesleirer i politiske uttalelser, men ikke i sine bøker.» Det faktiske forhold er at Irving benekter dødsleirene i politiske utsagn og utlater dem systematisk fra sine historiske framstillinger fra 1989.

I 1989 gikk han reservasjonsløst god for den famøse Leuchter-rapporten, som på falske premisser forega å pre-

Kritikk mot Irving arbeid med primær- kildene

sentere kjemiske analyser som viste at det ikke hadde eksistert gasskammer i Auschwitz-Birkenau. Samme år rensket han omhyggelig ut all omtale av utryddelsesleirene i en nytutgave av «Hitler's War» fra 1977. I Goebbels-biografien fra 1996 er også disse leirene helt utelatt fra beskrivelsen av nazistenes politikk overfor jødene. De er utelukkende nevnt i anførselstegn og med henvisning til britisk krigspropaganda. Under hele debatten med Rolf Hobson i Dagbladet sommeren 1996 førte Dahl sine lesere bak lyset på dette området. Han hevdet kategorisk at Irving ikke benektet eksistensen av utryddelsesleirene i sine bøker. Leserne fikk derved formidlet den oppfatning at disse leirene var behandlet i Irvings bøker. Her kan det re-

HISTORIKERE: Hans Fredrik Dahl (t.h.) har provosert sin kollega Odd-Bjørn Fure til å forfatte en pamflett om revisjonisten David Irvings befaling med nasjonalsocialismen. Arkivfoto: ROBERT EIK

ne i politiske utsagn. I bøkene mener han angivelig at de fantes, men han skriver ikke om dem. Hvorfor? Jo, fordi Irvings beskrivelse holder seg strengt innenfor rammen av horisonten til sitt biografiske objekt. Goebbels virket i Berlin. Han presset på for å deportere jødene fra Berlin, og han visste at de gikk en barsk skjebne i møte. Men siden rekkevidden av Goebbels' handlinger stopper ved en jernbanestasjon i Berlin, er det ikke naturlig for biografen å undersøke hva som videre skjedde med dem. Enhver annen historiker og historisk publisist ville ha hatt en profesjonell nysgjerrighet for hvilke konse-

historikerstrid

I pamfletten «Kampen mot glemnelsen. Kunnskapsvakuum i mediesamfunnet» tar Odd-Bjørn Fure et kraftig oppgjør med den britiske historikeren David Irvings nedtoning av Det tredje rikets utryddelsesleirer og med Hans Fredrik Dahls rosende omtale av Irvings kildekritikk.

Tidligere kronikker:

27. februar:

Hans Fredrik Dahl:
«Et svar til Odd-Bjørn Fure».

28. februar:

Fredrik W. Thue:
«Historieskriving og dømmekraft».

kvensers Goebbels' handlinger hadde. Men altså ikke Irving, som ifølge Dahl både er den fremste kildekritiker og den eneste uavhengige forsker innen nasjonalsocialismens historie. Dahl har her beveget seg ut på is som er så tynn at den ikke bærer.

«Irving er den fremste kildekritiker innen forskningen om nasjonalsocialismen.» Etter at søkelyset ble rettet mot denne absurde påstand, har Dahl modifisert den til at Irving er én av de fremste kildekritikere innen dette forskningsfeltet. Hvilken forskjell skulle det gjøre? De fremste internasjonale eksperter på nasjonalsocialismens historie har rettet en tilintetgjørende kritikk mot nettopp Irvings arbeid med primærkildene. Jeg har ikke belagt dette med referanse til bare én tung ekspert, slik Dahl feilaktig hevder. «Kampen mot glemnelsen» refererer inngående vurderinger fra to tyske historikere som begge har vært eller

er i fremste rekke innen dette felt: Martin Broszat og Eberhard Jäckel. Det dreier seg om to historikere som har produsert verker som på grunnleggende vis har preget den allmenne forståelse av nasjonalsocialismen.

I tillegg ble den framstående britiske Hitler-eksperten Alan Bullock sitert. Det ville ikke ha vært vanskelig å finne flere eksperter som hevdet samme oppfatning. Trevor-Roper, som vel er den faghistorikeren som har hatt den mest positive oppfatning av Irving, karakteriserer hans metode som defekt. Gordon A. Craig, som Dahl påberoper seg, kan ikke anføres som støtte til tesen om Irvings briljante kildekritiske kvalifikasjoner. Han hevder tvertimot at han ikke makter å distansere seg fra kildene.

En samlet vurdering av Irvings kildearbeid må omfatte følgende momenter: Fremtredende internasjonale eksperter har rettet knusende kritikk mot Irving på dette felt. Han har reservasjonsløst gått god for en svindel som ved kjemiske analyser ville bevise at det ikke hadde funnes gasskamre, og han har siden 1989 negligert og tolket bort det enorme kildematerialet som finnes om utryddelsesleirene. Den som hevder at Irving på basis av disse meritter er kvalifisert til å bli karakterisert som en av de fremste kildekritikere innen nasjonalsocialismens historie, har et sterkt nedsatt historiefaglig gangsyn.

I spørsmålet om Irvings allmenne posisjon innen forskningen om nasjonalsocialismen, forsøker Dahl å underbygge sin oppfatning med flere sitater fra Gordon A. Craig. Men et sitat som hevder at Irving er i første rekke når det gjelder kunnskap om nasjonalsocialismen hjelper lite. Under debatten om «Hitler's War» fra 1977 konstaterte både Broszat og Jäckel at Irving hadde omfattende kunnskap om kildematerialet til Det tredje rike. Det som skortet var hans evne til å bruke det til en vitenskapelig analyse. Denne opplysning finnes i pamfletten.

Det er særlig Craigs karakteristikk av «Hitler's War» Dahl bruker som argu-

ment for at Irving er tillagt vekt blant faghistorikere. Craig hevder at dette er den beste studie av den tyske siden av andre verdenskrig. Dahl griper begjærlig dette siste halmstrå. Men å redde sin oppfatning ved ensidig å referere Craig, er mislykket av følgende grunner:

– Da boken kom ut i 1977 ble den møtt med inngående og knusende kritikk fra en rekke av de mest kompetente internasjonale forskere på feltet. Martin Broszat – vel den fremste ekspert på nasjonalsocialismen på dette tidspunkt – konkluderte med at den liknet mer på en historisk roman enn på en vitenskapelig framstilling.

– Craigs oppfatning har form av et rent postulat. Han har ikke levert et eneste argument til støtte for sin oppfatning. Faktisk er det slik at det eneste han refererer fra «Hitler's War» står i fundamental motsetning til hans allmenne karakteristikk. Det dreier seg om Irvings tese om at Hitler ville ha vunnet krigen dersom han hadde hatt bedre generaler.

– Craigs utsagn vitner om at han i sin høye alder (84 år) har mistet oversikten over litteraturen på området. Standardverket om andre verdenskrig er selvfølgelig flerbindsverket «Das deutsche Reich und der zweite Weltkrieg», utgitt av Militärgeschichtliches Forschungsamt i Freiburg. Å plassere «Hitler's War» foran, eller endog i nærheten av dette verk, vitner om betydelige orienteringsproblemer.

– Craig har i motsetning til de eksperter som kritiserte «Hitler's War» liten selvstendig forskningskompetanse på den nasjonalsocialistiske periode. De studier av tysk historie som han har foretatt på basis av primærmateriale, er i